

LÜHIÜLEVAADE SAARDE VALLA 2022. AASTA EELARVEST

Saarde valla 2022. aasta eelarve koostamise aluseks on “Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus”, “Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus” (KOFS) ja Saarde valla õigusaktid. Vastavalt eelarve koostamise lähtealustele on vallavalitsuse põhieesmärk eelarve kaudu tagada tingimused valla sotsiaalmajanduslikuks stabiilsuseks ja jätkusuutlikuks arenguks. Valla hallatavad asutused, mittetulundustegevuseks toetust taotlevad isikud, valdkondade eest vastutajad, esitasid oma taotlused 2022. aastal kavandatavate tegevuste kohta.

Saarde valla eelarve koostamisel on lähtutud seisukohast, et üldiselt põhitegevuse kulud 2022. aasta eelarves jäävad 2021. aasta tasemele. Tööjõukulud on suurendatud uue alampalga võrra, samuti haridustöötajatele riigi poolt kehtestatud määrade võrra. Tööjõukulud on tõstetud ka Surju Hooldekodus. Eelarve koostamisel on järgitud valla arengukava.

Eelarve koostatakse tekkepõhiselt. Tekkepõhises eelarves kajastatakse tehingud vastavalt nende toimumisele, sõltumata sellest, millal nende eest raha laekub või välja makstakse. Eelarve on viieosaline: põhitegevuse tulud, põhitegevuse kulud, investeerimistegevus, finantseerimistegevus ja likviidsete varade muutus. Peale nimetatud osade jagatakse põhitegevuse kulud ja investeerimistegevuse väljaminekud tegevusalade järgi.

Saarde valla eelarve põhitegevuse tulude kogumaht 2022. aastaks on kavandatud 6 996 229 eurot ning **põhitegevuse kulude kogumaht** on 6 796 235 eurot. Põhitegevuse tulemlahutus ehk põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe on 199 994 eurot. Põhitegevuse tulemi lubatav väärtus aruandeaasta lõpu seisuga on null või positiivne. Põhitegevuse tulemlahutus mõjutab 2022. aasta investeerimisvõimet.

Investeerimistegevuse summa kokku (tähistatakse negatiivse tulemlahutusega) on -1 377 944 eurot. Vahe kaetakse positiivse põhitegevuse tulemlahutuse, laenu ja likviidsete varade jäägi arvelt. Eelarve tulemlahutuseks nimetatakse põhitegevuse tulude eelarveosa kogusumma ja põhitegevuse kulude eelarveosa kogusumma vahet, millele on liidetud investeerimistegevuse eelarveosa kogusumma. 2022. aasta eelarve tulemlahutus jääb sarnaselt 2021. aasta eelarve tulemlahutusele negatiivseks.

Finantseerimistegevus on 680 550 eurot ja **likviidsete varade muutus** -497 400 eurot.

Põhitegevuse tulud

Tulud jaotatakse majandusliku sisu järgi järgmisteks liikideks: maksutulud, kaupade ja teenuste müük, toetused ja muud tegevustulud.

Maksutulud moodustavad Saarde valla 2022. aasta põhitegevuse tuludest 57,7%. Maksudena laekuvad vallaeelarvesse üksikisiku tulumaks, maamaks, reklaamimaks.

Kaupade ja teenuste müügitulud moodustavad eelarvetuludest 9,0%.

Toetused moodustavad vallaeelarve põhitegevuse tuludest 32,9%.

Muud tegevustulud moodustavad eelarvetuludest 0,4%.

Põhitegevuse kulud

Saarde valla 2022. aasta eelarve põhitegevuse kulud jagunevad:

- Üldised valitsussektori teenused
- Avalik kord ja julgeolek
- Majandus
- Keskkonnakaitse
- Elamu-ja kommunaalmajandus
- Tervishoid
- Vabaaeg, kultuur, religioon
- Haridus
- Sotsiaalne kaitse

Kulud on majandusliku sisu järgi jaotatud järgmiselt: tööjõukulud, majandamiskulud ja toetused. Suurima osakaaluga on tööjõukulud, mis moodustavad põhitegevuse kuludest 62,0% (2021.a. 61,5%). Järgnevad majandamiskulud 31,8%ga (2021.a. 32,7%) ja tegevuskulude toetuste osakaaluks on 6,2% (2021.a. 5,8%).

Üldiste valitsussektori teenuste osakaal 2022. aasta põhitegevuse kuludest on 12,3% (2021.a. 13,2%) ja siia alla kuuluvad volikogu, vallavalitsuse, liikmemaksude ja ühistegevuse kulud, üldplaneering. Samuti on selles osas planeeritud reservfond.

Avaliku korra ja julgeoleku osakaal kuludest on 0,1% (2021.a. 0,1%).

Majanduse kulude osakaal on 4,0% põhitegevuse kuludest (2021.a 4,2%).

Keskkonnakaitse osakaal põhitegevuse kuludest on 2,1% (2021.a. 2,3%).

Elamu-ja kommunaalmajanduse osakaal põhitegevuse kuludest on 3,2% (2021.a 3,3%).

Tervishoiu osakaal põhitegevuse kuludest on planeeritud 0,1% nagu eelneval perioodil.

Vabajaaja, kultuuri, religiooni osale on planeeritud 10,2% põhitegevuse kuludest (2021.a 10,6%).

Haridusasutuste näol on tegemist kõige suurema põhitegevuse kuluvaldkonnaga, mis moodustab eelarvest 54,4% (2021.a 55,1%).

Sotsiaalse kaitse osakaal põhitegevuse kuludest on 13,6% (2021.a 11,1%). Selle valdkonna eesmärgiks on valla elanikele ja nende perekondadele toimetulekuraskuste ennetamiseks, kõrvaldamiseks, kergendamiseks abi osutamine ja sotsiaalsete erivajadustega isikutele sotsiaalsele turvalisusele ning ühiskonnas kohanemisele kaasaaitamine.

2021.aastast kasutamata jäänud sihtotstarbelised vahendid.

Kooskõlas riigieelarve seaduse §52ga tuleb kohaliku omavalitsuse üksusel eelarveaasta lõpuks kasutamata jäänud toetusfondi vahendid üle kanda järgmisse eelarveaastasse samaks otstarbeks. Sellega tagatakse vahendite kasutamine vastavalt eraldamise eesmärgile.

Saarde valla 2021.aasta lõpu likviidsete varade jäägis on sihtotstarbelisi kasutamata vahendeid summas 80 072 eurot, mida võib kasutada lisaks eelarves sätestatule.

Investeeringistegevus

Nimetatud osas on tulused planeeritud kokku 997 894 eurot.

Vara müügituludena on planeeritud 100 000 eurot (eeskätt vallale mittevajalikud kinnistud). Kirjel põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine on 897 814 eurot, sh Rahandusministeeriumilt K-N THK hoone energiatõhususe projektile 594 000 eurot ning vallavalitsuse hoone elektri- ja sisetöödeks 53 814 eurot, KIKilt jäätmejaama rajamiseks 200 000 eurot, hajaasustuse programmiks 50 000 eurot. Finantstuludesse on planeeritud 100 eurot pangaintresse.

Põhivara soetuse real on kogusummaks 2 121 579 eurot.

Objektiti ja valdkonniti on kavandatud järgmised investeeringud:

- 1) vallavalitsuse hoone elektri- ja sisetöödeks 55 079 eurot;
- 2) teede ja tänavate renoveerimine – 270 000 eurot vastavalt teehoiukavale;
- 3) jäätmekäitlus – jäätmejaama rajamine 389 200 eurot;
- 4) haljastuse reale 8000 eurot Kilingi-Nõmme kesklinna parki elektrikilbi rajamiseks;
- 5) tänavavalgustuse renoveerimine – 10 000 eurot;
- 6) SA Kilingi-Nõmme Tervise- ja Hoolduskeskuse hoone (valla omandis) energiatõhususe projekt 919 300 eurot;
- 7) sporditegevusele 15 000 eurot - terviseraja geoalusele ja projektile;
- 8) Tihemetsa Huvi- ja Spordikeskusele 50 000 eurot – täiendavate funktsioonide väljatöötamiseks;
- 9) Kilingi-Nõmme Spordihoonele 50 000 eurot – valgustite vahetuseks ja inventari soetamiseks;
- 10) mänguväljakutele 20 000 eurot – Tali Seltsimaja pargis mänguväljaku uuendamiseks ja valgustuse rajamiseks;
- 11) klubile 45 000 eurot – lava stangede renoveerimiseks ja ümberehitustöödeks;
- 12) suveaias laululava põranda ja astmete rekonstrueerimiseks – 50 000 eurot;
- 13) Surju Rahvamaja välisfassaadi töödeks - 30 000 eurot;
- 14) Surju Kooli lasteaiale 60 000 eurot – hoiurühma ruumide laiendamiseks;
- 15) Surju Koolile 130 000 eurot – staadioni rekonstrueerimiseks ja parkla laiendamiseks;
- 16) Kilingi-Nõmme Vabaajakeskusele 20 000 eurot – vabaajakeskuse arendamiseks Pargi 6 hoones.

Osaluste soetuse real kajastuvad vahendid seoses Tõlla ÜVK projektiga 85 000 eurot.

Põhivara soetamise sihtfinantseerimiseks on eraldatud 147 839 eurot, mis koosneb järgmistest sihtfinantseerimistest:

- 1) liikmemaksu ja ühistegevuse real sihtfinantseerimine põhivara soetuseks Loomade varjupaigale 35 725 eurot, Pärnu Päikese koolile 6514 eurot (POL-i ühisprojektid);
- 2) veevarustuse real kajastuvad hajaasustuse programmi vahendid kokku 100 000 eurot;
- 3) usuasutuste real toetus katusetöödeks 5600 eurot.

Finantskulude real kajastuvad kapitalirendi intressid ning laenude intressid vastavalt laenugraafikutele.

Investeeringustegevus kokku on - 1 377 944 eurot. Allikateks on kavandatud põhitegevuse tuleml, aastavahetuse (eelnevatel aastatel tulevasteks investeeringuteks säästetud) vahendite vaba jääk ja pikaajaline laen.

Finantseerimistegevus

2022. aastal on planeeritud - kooskõlas Saarde valla arengukava ja eelarvestrateegiaga - võtta ühele aastale kuhjunud investeeringuteks pikaajalist pangalaenu 940 000 eurot.

Laenu kasutamine eurodes:

K-N Tervise- ja Hoolduskeskuse hoone energiatõhususe projekt	325 300
Osaluste soetus ÜVK projektideks	85 000
Jäätmejaama rajamine	157 900
Tihemetsa Huvi- ja Spordikeskuse investeeringuteks	36 800
Kilingi-Nõmme Spordihoone investeeringuteks	50 000
Klubi investeeringuteks	45 000
Suveaia remondiks	50 000
Surju Kooli lasteaia remondiks	60 000
Surju Kooli investeeringuteks	130 000
KOKKU	940 000

Kohustuste tasumise real kajastuvad pangalaenu tagasimaksed 248 126 eurot ja kapitalirendikohustused 11 324 eurot.

Finantseerimistegevus kokku on 680 550 eurot.

Tuginedes valla laenukohustustele ja kasutusrendi kohustustele ning eelarvelistele näitajatele, oleks netovõlakkoormus eelarve täitumisel 37%, 2021.aastal oli see 21,1%.

Likviidsete varade muutuse eelarveosa

Likviidseteks varadeks peetakse raha ja pangakontodel olevaid vahendeid eelmise eelarveperioodi lõpus. Nimetatud eelarveosa kajastab raha jäägi ülekandmist järgmise aasta eelarvesse. Eelarve tulem peab võrduma likviidsete varade muutuse ja finantseerimistegevuse kogusumma vahega.

2021.aasta lõpus oli vallal likviidsete varade jääk 803 631 eurot, millest

- Suunatakse 2022.aasta eelarvesse 497 400 eurot(-)
- Sihtotstarbeliste üleminevate vahendite jääk 80 072 eurot(-)

Eelneva tulemusel jääb eelarvesse suunamata vahendeid 226 159 eurot.